

prírodoveda

PREKLADOVÝ SLOVNÍK ZÁKLADNÝCH POJMOV PRE ZŠ

PRÍRODOVEDA / ПРИРОДОЗНАВСТВО

slovensko-ukrajinský/словацько-український

Zostavovatelia

PaedDr. Gyöngyi Ledneczka, PhD., PhDr. Janka Pířová, PhD.

Preklad

Mgr. Tatiana Valentová, Lesia Gorovenko

Recenzenti

Mgr. Peter Gregorík, PhD., PhDr. Jitka Maříková Tůmová

Grafická úprava

Ing. Gabriela Némethová

Návrh obálky a ilustrácie

Margo Uralskaia

Materiál je intelektuálnym výstupom projektu č. 2019-1-SK01-KA201-060698 Slovenčina pre deti cudzincov – pomôcka pre pedagógov a rodičov pri inklúzii detí cudzincov do výchovno-vzdelávacieho procesu v Slovenskej republike, ktorý bol financovaný Európskou úniou v rámci programu Erasmus+

Podpora Európskej komisie, na výrobu tejto publikácie nepredstavuje súhlas s obsahom, ktorý odráža len názory autorov, a Komisia nemôže byť zodpovedná za prípadné použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

Vydal: © Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 831 03 Bratislava

Rok vydania: 2021

ISBN 978-80-8118-253-2

EAN 9788081182532

B**babôčka pávooká** метелик павичеве око**baktéria baktérie** бактерія**bažant** obyčajný фазан звичайний**bezstavovec bezstavovce** безхребетний**bicykel bicykle** велосипед**bleduľa jarná** білоцвіт весняний**blesk blesky** блискавка**bobor vodný** бобер водяний**bocian** biely лелека білий**bod body** точка, пункт

pevný bod фіксована точка

borovica lesná сосна звичайна**brada brady** борода**buk lesný** бук лісовий**búrka búrky** гроза**bylina byliny** трава, рослина**C****cesta cesty** дорога

svahové cesty схиліві дороги

cicavec cicavce ссавець**cieva cievy** кровоносна судина**Č****čakanka obyčajná** цикорій звичайний**čelo čelá** чоло**členok členky** щиколотка**človek ľudia** людина**čmel' zemný** земляний джміль**črevo črevá** кишка**črievičník** paručkovú зозулині

черевички справжні

D/Ď**d'alekohľ'ad d'alekohľ'ady** бінокль**d'atelina lúčna** конюшина лучна**dážď' dažde** дощ**dážď'ovka zemná** земляний дощовий

черв'як

detstvo дитинство**diviak lesný** кабан лісовий**dlaň dlane** долоня**dospelosť'** дорослість, зрілість**drozd čierny** чорний дрізд**druh druhy** вид**družica družice** супутник**dub letný** дуб літній**dúha dúhy** веселка**dúška materina** тмин (кмін)dýchacia sústava ↗ **sústava****dýchanie** дихання**dýchať' dýcha dýchajú** nedok. дихати**E****energia energie** енергія**F****fáza Mesiaca** фаза місяця**fazuľa obyčajná** квасоля звичайна**fotografia fotografie** фотографія**fúzy** obyč. mn. вуса**H****hlava hlavy** голова**hltan hltany** глотка**hmla hmly** туман**hmotnosť'** маса**hmyz hromad.** комаха**hodiny** romn. годинник, години**hojdačka hojdačky** качеля**hrab** obyčajný граб звичайний**hraboš poľný** полівка лучна**hrdlo hrdlá** горло**hrtan hrtany** гортань**hrudník hrudníky** грудна клітка**huba huby** гриб

jedlé huby їстівні гриби

jedovaté huby отруйні гриби

nejedlé huby неїстівні гриби

húsenica húsenice гусениця**hvezdáreň hvezdárne** обсерваторія**hviezda hviezdy** зірка**CH****chodidlo chodidlá** стопа**choroba choroby** хвороба**chrbát chrbyt** хребет

chrček *poľný* хом'як польовий
chvost *chvosty* хвіст

I

infekcia *infekcie* інфекція
kvarôčková **infekcia** крапельна
інфекція

J

jasno *prísl.* ясно, світло
jašterica *múrová* ящірка скельна
jazyk *jazyky* язик
jed *jedy* отрута
jeleň *lesný* лісовий олень
jelša *lepková* вільха клейка
jež *tmaVú* темноголовковий їжак
Jupiter Юпітер

K

kačica *divá* дика качка
kapor *obučajný* короп звичайний
kapsička *pastierska* грицики
kašeľ кашель
suchý **kašeľ** сухий кашель
vlhký **kašeľ** мокрий кашель
ker *kry* кущ
kladka *kladky* блок, важіль
pevná **kladka** нерухомий блок
stavebná **kladka** будівельний блок
voľná **kladka** рухомий блок
kladkostroj *kladkostroje* поліпласт,
вантажопідйомний пристрій
kĺb *kĺby* суглоб
kľiešť *obučajný* кліщ звичайний
kľiešte *rotn.* кліщі
klin *klíny* клин
kľučka *kľučky* ручка
kmeň *kmene* стовбур
koleno *kolená* коліно
koleso *kolesá* колесо
ozubené **koleso** зубчасте колесо,
шестерня
kolobeh vody v prírode круговорот
води в природі
komár *piskľavý* комар

kompas *kompasy* компас
konár *konáre* гілка
končatina *končatiny* кінцівка
dolná **končatina** нижня кінцівка
horná **končatina** верхня кінцівка
predná **končatina** передня кінцівка
zadná **končatina** задня кінцівка
konečník *konečníky* пряма кишка
koník *lúčny* коник
koreň *korene* корінь
koruna *koruny* корона (дерева)
kosť *kosti* кістка
kov *kovy* метал
králik *divý* кролик
krídlo *kridla* крила
križiak *obučajný* хрестовик звичайний
krt *obučajný* кріт звичайний
krv кров
krvinka *krvinky* кров'яна клітина
biele **krvinky** білі кров'яні клітини
červené **krvinky** червоні кров'яні
клітини
krvné doštičky кров'яні пластинки
krvné skupiny групи крові
krvný obeh кровообіг
kukla *kukly* ляльчка
kvasinka *kvasinky* дріжджі
kvet *kvety* квітка
kyslík *kyslíky* кисень

L/L'

labuť *veľká* лебідь
ľad *ľady* лід
ľadovec *ľadovce* льодовик
laket' *lakte* лікоть
lanovka *lanovky* канатна дорога,
фунікулер
lastovička *obučajná* ластівка звичайна
látka *látky* речовина, тканина
kvapalné **látky** рідкі речовини
plynné **látky** газоподібні речовини
stavebné **látky** утворюючі речовини
tuhé **látky** тверді речовини
lekno *biele* латаття біле
les *lesy* ліс
líce *líca* щока

liečivo *liečivá* медикамент
lipa malolistá липа дрібнолистова
lipnica lúčna тонконіг луговий
list *listy* лист
liška hrdzavá лисиця руда
lúka lúky луг
lýtka lýtka литка

M

mačka domáca кішка домашня
magnet *magnety* магніт
magnetické pole магнітне поле
Mars Марс
medved' *hnedý* бурий ведмідь
mechanická vrtačka механічна дріль
meranie *merania* вимірювання
merat' *meria merajú* nedok. міряти, вимірювати
Merkúr Меркурій
Mesiac Місяць
mesiac *mesiace* місяць
mlyn *mlyny* млин
veterný mlyn вітряний млин
vodný mlyn водяний млин
moč сеча
močová rúra сечовипускний канал
močovod *močovody* сечовід
močový mechúr сечовий міхур
myš poľná миша польова

N

nadľahčovanie telies vo vode
 виштовхування тіл з води
naklonená rovina похила площина
Neptún Нептун
nevádza poľná волошка польова
noha nohy нога
nos nosy ніс
nosová dutina ніздря
nov новий місяць
nožnice romn. ножиці

O

obezita ожиріння
objem objemu об'єм

oblička obličky нирка
obočie obočia брови
obojživelník *obojživelníky* земноводне
odvar odvary відвар
ochorenie *ochorenia* хвороба, захворювання
oko oči око
orgán orgány орган
organizmus *organizmy* організм
Orion Оріон
oxid uhličitý вуглекислий газ
ozubnica *ozubnice* зубчаста (рейка, залізниця)

P

páčidlo páčidlá лом
pagaštan *konský* кінський каштан
páka páky важіль
para pary пара
pažerák *pažeráky* стравохід
päta päty п'ята
pečeň pečene печінка
pera pery губа
perie *hromad.* пір'я
pitný režim питний режим
planéta planéty планета
plaz plazy плазун, рептилія
plece plecía плече
pleseň plesne пліснява, цвіль
plesnivec alpínsky едельвейс альпійський
plod plody плід
plodina plodiny сільськогосподарська культура
poľné plodiny сільськогосподарські культури
plúca romn. легені
pluh pluchy плуг
plutva plutvy перо
počasie погода
počatie počatia зачаття
pole polia поле
polojasno *prísl.* напівясно
posilňovacie stroje тренажери
potenie потіння
potrava potrawy їжа, страва

potravinová pyramída харчова піраміда
potravnové reťazce харчові ланцюги
potravnové siete харчові мережі
pôda pôdy ґрунт
pôrod pôrody пологи
predkolenie predkolenia гомілка
predlaktie predlaktia передпліччя
predmet predmety предмет, об'єкт
neplávajúce predmety неплаваючі об'єкти
plávajúce predmety плаваючі об'єкти
přhl'ava (žihl'ava) dvojdomá кропива дводомна
prieduška priedušky бронхи
priedušnica priedušnice трахея
příroda природа
prst prsty палець
prúdenie vzduchu потік повітря
pšenica ozimná озима пшениця, озимина
púpava lekárska кульбаба лікарська

R

rameno ramená плече
rastlina rastliny рослина
jedovaté rastliny отруйні рослини
liečivé rastliny лікарські рослини
rebríček obyčajný тисячолістник звичайний
rebro rebrá ребро
repa cukrová цукровий буряк
repík lekársky парило лікарське
riasy обыč. mn. vii
rosa rosy роса
rovnoramenné váhy терези
rozmnožovacia sústava ↗ sústava
rozmnožovanie розмноження
rozmnožovanie človeka розмноження людини
rozmnožovať sa rozmnožuje rozmnožujú nedok. розмножуватися
rozpúšť'anie розчинення
ruka ruky рука
rumanček roľný пупавка польова, ромашка котяча

ryba ryby риба
rys ostrovid рись острівід

S

salamandra škvritá саламандра вогняна
Saturn Сатурн
sekera sekery сокира
skokan hnedý трав'яна жаба
skorocel kopijovitý подорожник ланцетолистний
skrutka skrutky гвинт
skupenstvo skupenstvá агрегатний стан
premeny skupenstva зміна агрегатного стану
slimák záhradný раулик садовий
slniečna sústava сонячна система
Slnko Сонце
smrt' смерть
sneh сніг
sojka obyčajná сойка звичайна
sokol s'ahovavý сапсан, переколін сокіл
sova lesná сова сіра
spln splny повний місяць
srdce srdcia серце
srdcovo-cievna sústava ↗ sústava
srdcový tep ↗ tep
srst' srsti шерсть
staroba старість
stavba tela будова тіла
stehno stehná бедро
stonka stonky стебло
strom stromy дерево
súhvezdie súhvezdia сузір'я
súkolesie súkolesia шестерня
sústava sústavy система
dýchacia sústava дихальна система
rozmnožovacia sústava репродуктивна система
srdcovo-cievna sústava серцево-судинна система
tráviaca sústava травна система
sval svaly м'яз
sýkorka veľká синиця велика

Š

šalvia *lúčna* шавлія лугова

škrečok *poľný* хом'як звичайний

šľuka *obyčajná* шука звичайна

šupina *šupiny* кожура

T

tehotenstvo *tehotenstvá* вагітність

telo *telá* тіло

Ľudské telo людське тіло

tep *tepy* пульс

srdcový tep серцевий пульс

teplo *teplá* тепло

teploměr *teplomery* термометр

teplota *teploty* температура

telesná teplota температура тіла

teplota prostredia температура середовища

tkanivo *tkanivá* тканина

topenie танення, плавлення

trávenie травлення

tráviaca sústava ↗ **sústava**

trst' *obyčajná* очерет звичайний

trup *trupy* тіло

tuhnutie застигання, затвердіння

tvár *tváre* лице

tykadlo *tykadlá* антенка, щупальце

U/Ú

ucho *uši* вухо

Urán Уран

ústa *romn.* рот

ústna dutina ротова порожнина

ušnica *ušnice* частина вушно́ї раковини,
мочка вуха

užovka *obyčajná* вуж звичайний

V

vajce *vajcia* яйце

vánok *vánky* вітерець

vážka *obyčajná* бабка звичайна

včela *medonosná* бджола медоносна

Veľký voz Великий віз (Великий ківш)

Venuša Венера

veslo *veslá* весло

vesmír всесвіт

veverica *stromová* білка звичайна

vietor *vetry* вітер

víchrica *víchrice* ураган, буревій, вихор

vitamín *vitamíny* вітамін

vlas *vlasy* волосок, волосся

vlk *dravý* вовк хижий

voda *vody* вода

vodné zdroje водні джерела, водні
ресурси

vřba *biela* верба біла, верболіз, білоліз

vretenica *obyčajná* гадюка звичайна

vták *vtáky* птах

vydra *riečna* видра річкова

vylučovanie виділення, секреція

výluh *výluhy* витяжка, екстракт

vyparovanie випаровування

vzduch повітря

Z

zajac *poľný* заяць польовий

zamračené похмуро, захмарено

zápästie *zápästia* зап'ястя

zdravie здоров'я

Zem Земля

zima *zimy* зима

zobák *zobáky* дзьоб

zrážky *mn. č.* опади

zub *zuby* зуб

zvierá *zvieratá* тварина, звір

zvonček *konárísty* дзвіночок розлогий

Ž

žalúdok *žalúdky* шлунок

žiabre *romn.* зябра

žila *žily* вена

živina *živiny* поживна речовина

živočích *živočichy* тварина

živočichy bez vnútornej kostry

тварини без внутрішнього скелету

životný cyklus rastlín життєвий цикл
рослини

žubrienka *žubrienky* пуголовок